

İSTANBUL 29 MAYIS ÜNİVERSİTESİ
DERS KATALOG FORMU / COURSE DESCRIPTION FORM

FAKÜLTE: FACULTY:	Sosyal Bilimler İstitüsü Faculty of Arts		
BÖLÜMÜ: DEPARTMENT:	Arapça Mütercim ve Tercümanlık Arabic Translation and Interpreting		
DERSİN ADI: COURSE TITLE:	Çeviri Kuramları ve Eleştirisi Translation Theories and Criticism		
KODU: COURSE CODE:	TRA 303	YARIYIL: SEMESTER:	5 (BEŞ) 5 th (FIFTH)
KREDİSİ: CREDIT:	3 Kredi 5 AKTS 3 Credits 5 ECTS	T+U (SAAT): T+P (HOURS):	2+1=3 2+1=3
DERSİN TÜRÜ: COURSE TYPE:	Zorunlu Compulsory	ÖĞRETİM DİLİ: LANGUAGE of INSTRUCTION:	Arapça Arabic
ÖN KOŞULLARI: PREREQUISITES:	Yok None		
DERSİ VEREN:	Dr. Öğr. Üyesi. Fatma Zohra BOUZIDI		
DERSİN İÇERİĞİ: COURSE CONTENTS:	<p>Bu ders, çeviri kuramlarının temel kavramlarını, tarihsel gelişimini ve başlıca yaklaşımlarını ele almaktadır. Ayrıca çeviri eleştirisi yöntemleri tanıtılarak kuramsal metinler ve örnekler üzerinden uygulamalı analizler yapılır.</p> <p>This course examines the fundamental concepts, historical development, and major approaches of translation theory. It also introduces methods of translation criticism through theoretical texts and practical case analyses.</p>		
DERSİN AMAÇLARI: COURSE OBJECTIVES:	<p>Bu dersin temel amacı, öğrencilerin çeviri olgusunu yalnızca Pratik bir etkinlik olarak değil, aynı zamanda kuramsal, tarihsel ve eleştirel boyutlarıyla kavramalarını sağlamaktır. Bu kapsamda öğrenciler, çeviri kuramlarının gelişim sürecini, temel kavramları ve farklı dönemlerde ortaya çıkan düşünce akımlarını tanıyacaklardır.</p> <p>This course aims to provide students with a comprehensive understanding of translation not only as a practical activity but also as a theoretical and critical discipline by introducing key concepts, explores the historical development of translation theories, and examine major approaches to translation criticism.</p>		

DERSİN ÖĞRENME KAZANIMLARI (Çıktıları):
LEARNING OUTCOMES OF THE COURSE:

Öğrenme Çıktıları (ÖÇ) Learning Outcomes (LO)		ÖY
Bu dersi başarı ile tamamlayan öğrenciler:		
The students who succeeded in this course should be able to:		
ÖÇ – 1: LO – 1:	Çeviri kuramlarının temel kavramlarının ve tarihsel gelişimini açıklayabilir. Explain the fundamental concepts and historical development of translation theories.	1,7
ÖÇ – 2: LO – 2:	Farklı çeviri yaklaşımlarını karşılaştırmalı olarak değerlendirebilir. Critically compare and contrast different approaches to translation.	3,7
ÖÇ – 3: LO – 3:	Çeviri ürünlerini dilbilimsel, kültürel ve estetik ölçülerle analiz edebilir. Analyse translation products using linguistic, cultural and aesthetic criteria.	1,3,7
ÖÇ – 4: LO – 4:	Akademik metinler ve kuramsal çerçeveler ışığında çeviri eleştirisi yapabilir. Apply theoretical frameworks to conduct translation criticism of academic and literary textes.	1,7
ÖÇ – 5: LO – 5:	Kendi çeviri uygulamalarını eleştirel bir bakış açısıyla gözden geçirebilir. Reflect critically on their own translation practices in light of theoretical perspectives.	1,7
ÖÇ – 6: LO – 6:		
ÖÇ – 7: LO – 7:		

ÖY: Ölçme ve değerlendirme yöntemi (1: Yazılı Sınav, 2: Sözlü Sınav, 3: Ev Ödevi, 4: Proje 5: Seminer / Sunum, 6: Dönem Ödevi, 7: Final Sınavı)

AM: Assessment Methods and Criteria: (1: Midterm Exam, 2: Quiz / Oral Exam, 3: Homework, 4: Project, 5: Seminar / Presentation, 6: Term Paper, 7: Final Exam)

DERSİN VERİLİŞ ŞEKLİ

MODE OF DELIVERY:

Yüz yüze
face-to-face

ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ:

PLANNED LEARNING ACTIVITIES AND TEACHING METHODS:

Anlatım, Alıştırma, Tartışma,
Lecture, Exercises, Discussion etc.

DERS AKIŞI
WEEKLY LECTURE PLAN

HAFTA WEEK	KONULAR TOPICS
1:	<p>Çeviribilime Giriş</p> <p>Okuma: Yazıcı, Mine. <i>Çeviribilim: Çeviri Kuramları ve Uygulamaları</i>. İstanbul: Multilingual Yayınları, 80-81</p> <p>Uygulama: Çeviribilimin temel kavramlarını ve tarihsel gelişimini incelemek. Öğrencilerden, çeviri tanımlarını karşılaştırmaları, çeviri eylemini etkileyen dilsel ve kültürel unsurları tartışmaları ve kısa bir metin üzerinde farklı çeviri yaklaşımlarını uygulamaları beklenir.</p> <p>Introduction to Translation Studies</p> <p>Reading: Yazıcı, Mine. <i>Çeviribilim: Çeviri Kuramları ve Uygulamaları</i>. İstanbul: Multilingual Yayınları, 80-81</p> <p>Practice: Exploring the basic concepts and historical development of translation studies. Students are expected to compare various definitions of translation, discuss linguistic and cultural factors influencing translation, and apply different translation approaches to a short text.</p> <p>Anlatım, Alıştırma, Tartışma, Uygulama Lecture, Exercises, Discussion, Practice</p>
2:	<p>Eşdeğerlik Kuramı</p> <p>Okuma: Karavin, Harika. <i>Çeviri Kuramları Bağlamında Eşdeğerlik Kavramının İzini Sürmek</i>, s. 127-128</p> <p>Uygulama: Kısa bir metnin biçimsel ve dinamik eşdeğerlik ilkelerine göre yeniden çevrilmesi ve çeviri sonuçlarının sınıf ortamında karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi.</p> <p>Equivalence Theory</p> <p>Reading: Karavin, Harika. <i>Çeviri Kuramları Bağlamında Eşdeğerlik Kavramının İzini Sürmek</i>, s. 127-128</p> <p>Practice: Re-translation of a short text according to formal and dynamic equivalence principles, followed by a comparative evaluation of translation outcomes in class.</p> <p>Anlatım, Alıştırma, Tartışma, Uygulama Lecture, Exercises, Discussion, Practice</p> <p>Anlatım, Alıştırma, Tartışma, Uygulama Lecture, Exercises, Discussion, Practice</p>

<p>3:</p>	<p>Çeviri ve Yapısalcı Dilbilim</p> <p>Okuma: Saussure, Ferdinand de. <i>Genel Dilbilim Dersleri</i>. (Çev. Berke Vardar), s. 87-88</p> <p>Uygulama: Yapısalcı dilbilim ilkelerinin çeviri çözümlmelerine uygulanması; gösteren, gösterilen ve anlam ilişkilerinin kısa metinler üzerinden incelenmesi.</p> <p>Translation and Structural Linguistics</p> <p>Reading: Saussure, Ferdinand de. <i>Course in General Linguistics</i>. Tr: Berke Vardar, pp.87-88</p> <p>Practice: Application of structural linguistic principles to translation analysis; examination of signifier–signified relations and meaning structures through short texts.</p> <p>Anlatım, Alıştırma, Tartışma, Uygulama Lecture, Exercises, Discussion, Practice</p>
<p>4:</p>	<p>Todorov’un ve Fiderov’un Çeviri Kuramları</p> <p>Okuma: Fedorov, Andrey. <i>Çeviri Kuramının Temelleri</i>. (Çev. Mehmet Rifat), s. 54 Todorov, Tzvetan. <i>Yazın Kuramı Üzerine</i>. (Çev. Mehmet Rifat ve Sema Rifat), s. 110-111</p> <p>Uygulama: Todorov ve Fedorov’un çeviri kuramlarının temel ilkelerinin karşılaştırılması; metin türü, anlam aktarımı ve biçimsel yapı açısından kuramların kısa metin örnekleri üzerinde uygulanması.</p> <p>Todorov’s and Fiderov’s Theories of Translation</p> <p>Reading: Fedorov, Andrey. <i>Çeviri Kuramının Temelleri</i>. (Tr. Mehmet Rifat), p. 54 Todorov, Tzvetan. <i>Yazın Kuramı Üzerine</i>. (Tr. Mehmet Rifat ve Sema Rifat), pp. 110-111</p> <p>Practice: Comparative analysis of Todorov’s and Fedorov’s core principles of translation theory; application of both approaches to short text samples focusing on textual typology, meaning transfer, and formal structure.</p> <p>Anlatım, Alıştırma, Tartışma, Uygulama Lecture, Exercises, Discussion, Practice</p>
<p>5:</p>	<p>Peter Newmark’ın Sosyokültürel Çeviri Kuramı</p> <p>Okuma: Newmark, Peter. <i>Çeviri Üzerine: Kuram ve Uygulama</i>. (Çev. Mehmet Rifat), s. 200-201</p> <p>Uygulama: Newmark’ın sosyokültürel yaklaşımı çerçevesinde kültürel öğelerin, deyimlerin ve mecazların farklı</p>

	<p>bağlamlarda çevrilmesi; anlam aktarımı ve kültürel eşdeğerlik örneklerinin kısa metinler üzerinde incelenmesi.</p> <p>Peter Newmark’s Sociocultural Theory of Translation</p> <p>Reading: Newmark, Peter. <i>Çeviri Üzerine: Kuram ve Uygulama</i>. (Tr. Mehmet Rifat), pp. 200-201</p> <p>Practice: Translation of cultural elements, idioms, and metaphors within Newmark’s sociocultural framework; analysis of meaning transfer and cultural equivalence through selected short texts.</p> <p>Anlatım, Alıştırma, Tartışma, Uygulama Lecture, Exercises, Discussion, Practice</p>
<p>6:</p>	<p>Yorumlayıcı Anlam Kuramı ve Hermenötik</p> <p>Okuma: Ricœur, Paul. <i>Yorum ve Anlam: Hermenötik Üzerine Makaleler</i>. (Çev. Ayşe Banu Karadağ), s. 150-153</p> <p>Uygulama: Hermenötik yaklaşım çerçevesinde kısa metinlerin yorumlanması; metin bağlamı, yazar niyeti ve anlam katmanlarının analiz edilmesi.</p> <p>Interpretive Theory of Meaning and Hermeneutics</p> <p>Okuma: Ricœur, Paul. <i>Yorum ve Anlam: Hermenötik Üzerine Makaleler</i>. (Tr. Ayşe Banu Karadağ), pp. 150-153</p> <p>Practice: Interpretation of short texts within the hermeneutic framework; analysis of textual context, authorial intention, and layers of meaning.</p> <p>Anlatım, Alıştırma, Tartışma, Uygulama Lecture, Exercises, Discussion, Practice</p>
<p>7:</p>	<p>İşlevsel Çeviri Kuramları (Metin Türü Kuramı – Skopos Kuramı)</p> <p>Okuma: Vermeer, Hans J. <i>Skopos ve Çeviri Kuramı</i>. (Çev. Saliha Paker, s. 220-221</p> <p>Uygulama: Metin türü ve çeviri amacı (Skopos) çerçevesinde kısa bir metnin çevirisinin planlanması; hedef metin işlevine uygun stratejilerin belirlenmesi ve uygulanması.</p> <p>Functional Translation Theories (Text-Type Theory – Skopos Theory)</p> <p>Reading: Vermeer, Hans J. <i>Skopos ve Çeviri Kuramı</i>. (Tr. Saliha Paker, pp. 220-221</p> <p>Practice: Planning the translation of a short text according to text-type and Skopos principles; identification and application of strategies aligned with the intended function of the target text.</p>

	Anlatım, Alıştırma, Tartışma, Uygulama Lecture, Exercises, Discussion, Practice
8:	Ara Sınav Mid-term Exam
9:	<p>Çoğu dizge Kuramı</p> <p>Okuma: Even-Zohar, Itamar. <i>Çoğu Dizge Kuramı: Kültürel Sistemler ve Çeviri</i>. (Çev. Saliha Pakar), s. 175-178</p> <p>Uygulama: Kaynak ve hedef kültür dizgeleri arasındaki hiyerarşik ilişkilerin kısa metinler üzerinden analiz edilmesi; çeviri stratejilerinin dizge içindeki konum ve işlevlerine göre değerlendirilmesi.</p> <p>Polysystem Theory</p> <p>Reading: : Even-Zohar, Itamar. <i>Çoğu Dizge Kuramı: Kültürel Sistemler ve Çeviri</i>. (Tr. Saliha Pakar), pp. 175-178</p> <p>Practice: Analysis of hierarchical relationships between source and target cultural systems in short texts; evaluation of translation strategies based on their position and function within the polysystem.</p> <p>Anlatım, Alıştırma, Tartışma, Uygulama Lecture, Exercises, Discussion, Practice</p>
10:	<p>Postkolonyal Kuramlar ve Çeviri Çalışmaları</p> <p>Okuma: Spivak, Gayatri. <i>Postkolonyal Eleştiri ve Çeviri</i>. (Çev. Mehmet Rifat), s. 122</p> <p>Uygulama: Postkolonyal teori perspektifinden kısa metinlerin çevirisinin analizi; sömürülen ve hâkim kültürler arasındaki güç ilişkilerinin metinler aracılığıyla incelenmesi ve stratejilerin değerlendirilmesi.</p> <p>Postcolonial Theores and Translation Studies</p> <p>Reading: Spivak, Gayatri. <i>Postkolonyal Eleştiri ve Çeviri</i>. (Tr. Mehmet Rifat), p. 122</p> <p>Practice: Analysis of short texts from a postcolonial perspective; examination of power relations between colonized and dominant cultures through texts and evaluation of translation strategies.</p> <p>Anlatım, Alıştırma, Tartışma, Uygulama Lecture, Exercises, Discussion, Practice</p>
11:	<p>Çeviri Eleştirisi</p> <p>Okuma: Hatim, Basil ve Mason, Ian. <i>Çeviri Eleştirisi ve Değerlendirme</i>. (Çev. Mehmet Rifat), s. 199</p>

	<p>Uygulama:Seçilen kısa çeviri örneklerinin eleştirel değerlendirmesi; biçimsel ve anlam düzeylerinde hataların ve başarıların belirlenmesi, eleştiri kriterlerinin uygulanması.</p> <p>Translation Criticism</p> <p>Reading: Hatim, Basil ve Mason, Ian. <i>Çeviri Eleştirisi ve Değerlendirme</i>. (Tr. Mehmet Rifat), p. 199</p> <p>Practice: Critical evaluation of selected short translation samples; identification of errors and successes at formal and semantic levels, applying established criteria of translation criticism.</p> <p>Anlatım, Alıştırma, Tartışma, Uygulama Lecture, Exercises, Discussion, Practice</p>
12:	<p>Çeviride Etik ve Politika</p> <p>Anlatım, Alıştırma, Tartışma, Uygulama Lecture, Exercises, Discussion, Practice</p>
13:	<p>Çeviri Üzerine Ekokritik Perspektifle</p> <p>Ecocritical Perspectives on Translation</p> <p>Anlatım, Alıştırma, Tartışma, Uygulama Lecture, Exercises, Discussion, Practice</p>
14:	<p>Çeviri: Feminist Yaklaşımı</p> <p>Okuma: López, Luise von Flotow. <i>Feminist Çeviri Kuramları</i>. (Çev. Saliha Parker), s. 88-89</p> <p>Uygulama:Kısa edebî metinlerde toplumsal cinsiyet ve güç ilişkilerinin çeviride analiz edilmesi; feminist perspektifle dilin yeniden üretimi ve çeviri stratejilerinin karşılaştırmalı değerlendirilmesi.</p> <p>Translation: A Feminist Approach</p> <p>Reading: López, Luise von Flotow. <i>Feminist Çeviri Kuramları</i>. (Tr. Saliha Parker), pp. 88-89</p> <p>Practice: Analysis of gender and power relations in short literary texts; reworking language from a feminist perspective and comparative evaluation of translation strategies.</p> <p>Anlatım, Alıştırma, Tartışma, Uygulama Lecture, Exercises, Discussion, Practice</p>
15:	<p>Derslerin Genel Gözden Geçirilmesi</p> <p>General Review of Courses</p> <p>Alıştırma, Tartışma, Uygulama Exercises, Discussion, Practice</p> <p>Alıştırma, Tartışma, Uygulama Exercises, Discussion, Practic</p>

16:	Yarıyıl Sonu Sınavı Final Exam
------------	---

Ders Kitabı / Malzemesi	
Required Reading	
[1]	Tosun, Muharrem. <i>Çeviri Eleştirisi Kuramı</i> . Ankara: Türk Dil Kurumu Ankara Yayınları, 2022
[2]	Tosun, Muharrem. <i>Çeviri Eleştirisi Kuramının Temelleri</i> . Sakarya Yayıncılık, 2019
[3]	Bengi-Öner, Işın. <i>Çeviri Kuramlarını Düşünürken</i> . İstanbul: Metis Yayınları, 1998
[4]	Kocabıyık, Hüseyin Selim. <i>Çeviribilimi Anlamaya Doğru</i> . İstanbul: Paradigma Akademi, 2023
[5]	Şimşek, Fatih ve Nesrin Şevik. <i>Kuramdan Uygulamaya Çeviri Eğitimi: Çeviribilim Çalışmaları 1</i> . İstanbul: Hiperyayın, 2020
[6]	Mutlu, Sıla: <i>Çeviri Kuramları ve Çeviri Eğitimi</i> . İstanbul: Nobel Akademik Yayıncılık, 2021
[7]	Tosun, Muharrem. <i>Çeviri Eleştirisi Kuramı</i> . Ankara: Türk Dil Kurumu Ankara Yayınları, 2022

Önerilen Diğer Kaynaklar	
Recommended Reading	
[1]	Humri, Hüseyin. <i>Cevherü-l terciüme, Darü-l Garp Lilneşri ve Tevzî</i> , Oran (Cezayir), 2006
[2]	
[3]	

DEĞERLENDİRME SİSTEMİ: EVALUATION SYSTEM:		Sayı Quantity	Katkı Payı (%) Percentage (%)
	Ara Sınav Midterm Exam	1	%40
	Ödev Homework	1	%5
	Derse Katılım Participation	14 Hafta	%5
	Yarıyıl Sonu Sınavı Final Exam	1	%50

*Derse katılım zorunludur. İntihal doğrudan dersten kalmaya neden olur.
Attendance is compulsory. Plagiarism leads to immediate dismissal from class.*